

Universiteti i Tetovës
Fakulteti i Shkencave Mjekësore
Cikli i tretë i Studimeve të Doktoraturës

11 - Fakulteti i Shkencave Mjekësore - Regjistrimi i Mjekësorisë së Veriut
11 - Факультет за медицинско образование - Регистрима на Северна Македонија
Nr.-Ep. 22-3472 /
30.09 2025 viti/rod.
Tetovë - Tetovo

Fakultetit të Shkencave Mjekësore
Këshillit Mësimor Shkencor të FSHM-së Tetovë

Në bazë të Vendimit të datës 03.06.2025 për vlerësimin e punimit të disertacionit të doktoraturës të kandidatës **Rita Alili-Idrizi** të miratuar nga **Këshilli- Mësimor Shkencor i Fakultetit të Shkencave Mjekësore të Universitetit të Tetovës**, u formua Komisioni për vlerësimin e punimit të disertacionit të doktoraturës në përbërje: **Doc. Dr. Nadir Ajruli**, **Prof. Dr. Nevzat Elezi**, **Prof. Dr. Fatmir Ferati**, **Doc. Dr. Nexhbedin Abazi**, **Doc. Dr. Driton Selmani**. Komisioni për vlerësimin e punimit të disertacionit të doktoraturës pas shqyrtimit të kërkesës të kandidatës **Rita Alili-Idrizi** paraqet këtë:

Raport

Për vlerësimin e punimit të disertacionit të doktoraturës të kandidatës Rita Alili-Idrizi me titull: “Incidenca dhe Prevalenca e sëmundjeve kronike renale në regjionin e Pollogut në periudhën 2010-2016”

Punimi i disertacionit të doktoraturës së kandidatës **Rita Alili-Idrizi** si në aspektin strukturor po ashtu edhe në aspektin përmbajtësor dhe hulumtues-shkencor i plotëson kriteret e një punimi të mirëfilltë të doktoraturës.

Punimi i disertacionit të doktoraturës është i konceptuar në Kapituj dhe Nënkapituj dhe në kuadër të punimit janë përfshi: 146faqe, 17 tabela, 46 grafikone, 21 figura.

Punimi i disertacionit të doktoraturës së kandidatës Rita Alili-Idrizi është i strukturuar për nga aspekti përmbajtësor dhe metodologjik në:

Hyrje, Qëllimi i punës dhe Hipotezat, Materiali dhe metodat, Përpunimi statistikor, Rezultatet, Diskutimi, Përfundimi dhe në fund referencat.

I. HYRJA

Në kapitullin hyrës, kandidatja Rita Alili ka elaboruar në mënyrë të gjerë dhe të strukturuar problematikën qendrore të punimit, duke e vendosur studimin në kontekstin global dhe rajonal. Ajo nis me një përshkrim të barrës së rëndë që paraqet sëmundja kronike e veshkave (SRK) për shëndetin publik, duke sjellë të dhëna epidemiologjike ndërkombëtare dhe trende të prevalencës e incidencës. Hyrja është e pasuruar me referenca nga literatura bashkëkohore, përfshirë raporte të Global Burden of Disease dhe KDIGO, duke treguar qartësisht se kandidatja është e familjarizuar me literaturën shkencore të fushës. Përveç panoramës botërore, ajo e ka përshtatur argumentin për realitetin shëndetësor të Maqedonisë së Veriut dhe veçanërisht të rajonit të Pollogut, ku mungojnë të dhëna të strukturuar epidemiologjike. Ky përshkrim e bën të qartë se ekziston një boshllëk në dije që justifikon domosdoshmërinë e studimit.

1. Konteksti global

SRK renditet ndër 10 shkaqet kryesore të vdekjeve. Ka kosto të mëdha ekonomike dhe implikime në cilësinë e jetës.

2. Konteksti europian dhe rajonal

Raportet e ERA-EDTA tregojnë prevalencë të lartë në Ballkan dhe ngarkesë të rëndë për sistemet shëndetësore.

3. Anatomia dhe fiziologjia e veshkave

Kandidatja ka përfshirë përshkrimin e rolit të veshkave në homeostazë, filtrimin glomerular dhe ekuilibrin acido-bazik.

4. Justifikimi i studimit

Mungesa e të dhënave të strukturuar epidemiologjike për Pollogun krijon nevojë për këtë disertacion duke ndihmuar në të dhënat e marra nga ky rajon për shkaqet e mundshme të cilat dërgojnë në përkeqësimin e SRK-së.

II. QËLLIMI I PUNIMIT

Në këtë kapitull kandidatja ka formuluar qartë dhe konciz qëllimin kryesor të disertacionit: vlerësimin e incidencës dhe prevalencës së SRK-së në rajonin e Pollogut gjatë viteve 2010–2016. Qëllimi është i lidhur ngushtë me nevojën për të pasur të dhëna të sakta epidemiologjike, në mënyrë që institucionet shëndetësore të mund të ndërmarrin masa parandaluese dhe menaxheriale më efikase. Kandidatja ka specifikuar gjithashtu hipotezat e punimit, duke përfshirë ndikimin e faktorëve komorbidë (si diabeti, hipertensioni dhe patologjitë kardiovaskulare) në progresionin e SRK-së, si dhe rolin e moshës dhe gjinisë. Qëllimet janë të formuluar në përputhje me standardet e kërkimeve shkencore, me fokus praktik dhe me rëndësi për politikën shëndetësore në nivel lokal e kombëtar.

Qëlimet specifike:

1. Përcaktimi i shpërndarjes sipas moshës dhe gjinisë.
2. Vlerësimi i komorbiditeteve.
3. Analiza e parametrave laboratorikë.
4. Krahasimi me literaturën ndërkombëtare.
5. Formulimi i rekomandimeve.

III. METODA E HULUMTIMIT

Kandidatja ka përdorur një dizajn retrospektiv analitik, i realizuar në dy spitale kryesore të rajonit (Spitali Klinik i Tetovës dhe Spitali i Gostivarit). Janë përzgjedhur 203 pacientë me diagnozë të konfirmuar të SRK-së, të zgjedhur në mënyrë të rastësishme, duke garantuar objektivitet dhe përfaqësim të mirë të popullatës. Të dhënat e mbledhura përfshijnë parametra demografikë, klinikë dhe laboratorikë. Analizat hematologjike dhe biokimike janë kryer me aparatura standarde dhe të validuara, ndërsa analizat urinare janë realizuar me metoda bashkëkohore. Në kapitullin e metodologjisë, kandidatja ka përshkruar me detaje procedurat, mjetet dhe standardet e përdorura. Po ashtu, është respektuar etika e hulumtimit dhe konfidencialiteti i pacientëve, çka rrit seriozitetin dhe validitetin shkencor të studimit.

Metodat e hulumtimit janë bazuar në 6 pika:

1. Dizajni i studimit

Studimi ka dizajn retrospektiv analitik mbi 203 pacientë me SRK.

2. Përzgjedhja e kampionit

Pacientët janë zgjedhur në mënyrë të rastësishme nga dy spitale: Tetovë dhe Gostivar.

3. Variablat e studiuara

Demografike, klinike, laboratorike, përfshirë urea, kreatinina, hemoglobina, proteinuria.

4. Aparaturat dhe procedurat laboratorike

Matjet u kryen me Medonic M-series dhe Siemens Dimension RXL; analizat urinare me Combina 13, Combilyzer 13.

5. Analiza statistikore

Përdorur SPSS, testet chi-square, t-test, p-value për vlerësimin e rëndësisë statistikore.

6. Kufizimet metodologjike

Studimi retrospektiv nuk lejon kontroll të plotë mbi faktorët ngatërrues. Kandidatja i ka adresuar me kujdes.

IV. REZULTATET DHE DISKUTIMI

Kapitulli i rezultateve është ndër më të pasurit dhe më të detajuarit në disertacion.

Rezultatet janë paraqitur në mënyrë të qartë, me përdorimin e tabelave, grafikëve dhe figurave. Rezultatet kryesore tregojnë një prevalencë mesatare prej 2.53% të SRK-së në rajonin e Pollogut dhe incidencë vjetore mesatare prej 169 raste për 100,000 banorë. Shumica e rasteve i përkisnin grupmoshës mbi 60 vjeç, ndërsa nuk u gjetën dallime statistikisht të rëndësishme mes gjinive. Komorbiditetet si diabeti dhe hipertensioni u konstatua se kanë rol të madh në progresionin e SRK-së. Në diskutim, kandidatja ka bërë krahasime të gjetjeve të saj me literaturën ndërkombëtare, duke vendosur rezultatet në një kontekst më të gjerë shkencor. Kjo tregon aftësinë e saj për të nxjerrë implikime praktike dhe klinike.

Rezultatet e këtij punimi janë dhënë bazuar në katër pika;

1. Rezultatet kryesore

Prevalenca mesatare ishte 2.53%, incidenca vjetore 169 raste/100,000 banorë. Më të prekurit ishin >60 vjeç.

2. Komorbiditetet

Diabeti dhe hipertensioni ishin faktorë kyç. U konstatua lidhje e fortë mes numrit të sëmundjeve shoqëruese dhe stadi të SRK-së.

3. Krahasimi me literaturën

Rezultatet janë të krahasueshme me ato në rajonin e Ballkanit, por më të larta se në disa vende perëndimore.

4. Diskutimi analitik

Kandidatja ka lidhur rezultatet me faktorë socio-ekonomikë, qasjen në shërbime dhe ndikimet mjedisore.

V. PËRFUNDIMI

Në kapitullin përfundimtar, kandidatja ka sintetizuar qartë gjetjet kryesore të punimit. Përfundimi i saj është se SRK-ja është e pranishme në mënyrë të konsiderueshme në rajonin e Pollogut dhe ka prirje të prekë më shumë të moshuarit dhe pacientët me komorbiditete. Ajo ka theksuar rëndësinë e ndërhyrjeve parandaluese, skringut të hershëm dhe menaxhimit të faktorëve të rrezikut në kujdesin parësor. Përfundimet janë të ilustruara me rekomandime praktike që kanë vlerë për shëndetësinë publike, duke i dhënë punimit dimension shkencor dhe aplikativ.

Punimi përfundon se SRK është problem serioz shëndetësor në Pollog. Identifikimi i grupeve më të prekura dhe rolit të komorbiditeteve ndihmon në hartimin e politikave shëndetësore.

VI. BIBLIOGRAFIA

Bibliografia përfshin mbi 150 burime: artikuj shkencorë, libra, raporte ndërkombëtare (KDIGO, WHO) dhe literaturë vendore. Referencat janë të përditësuara dhe të renditura sipas standardeve akademike.

Kandidatja Rita Alili-Idrizi ka përpiluar bibliografinë e punimit të saj duke respektuar standardet shkencore dhe formatin akademik të pranueshëm në nivel universitar. Në fund të disertacionit janë përfshirë burime të shumta të literaturës ndërkombëtare dhe vendore, duke mbuluar artikuj shkencorë, libra, raporte dhe udhëzime klinike të shoqatave të njohura ndërkombëtare si KDIGO dhe Global Burden of Disease. Referencat janë të renditura sipas rregullave të citimit kronologjik dhe alfabetik, gjë që lehtëson identifikimin e burimeve nga lexuesi. Bibliografia e përgatitur nga kandidatja tregon seriozitetin e saj akademik dhe lidhjen e ngushtë të studimit me literaturën më relevante të fushës së nefrologjisë dhe shëndetit publik.

Duke u bazuar në të dhënat e punimit të disertacionit të doktoraturës, konsiderojmë se ky punim paraqet një kontribut të rëndësishëm në njohjen e barrës së SRK-së në një rajon specifik, duke i dhënë studimit relevancë shkencore dhe praktike dhe me të dhëna të cilat do të ndihmojnë në fushën e Mjekësisë në përgjithësi dhe Nefrologjisë, prandaj duke u bazuar në këto të dhëna të mirëfillta, kërkojmë nga **Këshilli Mësimor Shkencor të Fakultetit të Shkencave Mjekësore**, që ta miratojë punimin e disertacionit të doktoraturës së kandidatës **Rita Alili-Idrizi** me titull: **“Incidenca dhe Prevalenca e sëmundjeve renale kronike në regjionin e Pollogut në periudhën 2010-2016 ”**.

Tetovë, 30.09.2025

Anëtarët e komisionit:

Doc. Dr. Nadir Ajruli

Prof. Dr. Nevzat Elezi

Prof. Dr. Fatmir Ferati

Doc. Dr. Nexhbedin Abazi

Doc. Dr. Driton Selmani

